

TOISEN LUOKAN LUKUPOLKU

Tehtävähjeet lukuvuodeksi:

ASKEL 1: Lukuilo ja lukuolo

Toiminta: *Koulun jatkuessa jaetaan luokkakavereiden kanssa mieluisia lukemistapoja ja suunnitellaan unelmien lukupaikkoja.*

1. Pelatkaa pienryhmissä Värinauttien lukupeliä (punainen, joko helpompi tavutettu tai haastavampi tavuttamaton). Lukutapoja voi jakaa myös pelaamalla sillisalaattia tai reagoimalla, kun opettaja lukee ääneen ajatuksia lukemisesta. Ohjeet ja lukemiseen liittyviä väittämiä löydät tehtävästä 4 (Lukuviikko). Lisää väittämiä:

- Minusta on mukavaa kuunnella äänikirjaa.
- On kivaa, jos aikuinen lukee minulle ääneen.
- Tykkään katsella kirjojen kuvia.
- Olen keksinyt kirjojen kuvista joskus omia tarinoita.
- Tykkään sarjakuvista.

2. Ideoikaa ja piirtäkää unelmien lukemispaiikka tehtävähjeen 1 mukaan (Lukuviikko). Jakakaa lukupaikkaideoita luokan kesken ja laittakaa piirustukset esille. Olisiko luokkaan mahdollista rakentaa unelmien lukupaikkoja?

3. Kootkaa ryhmän lukemia kirjoja näkyviin ”lukumittariin” esimerkiksi lukutoukaksi tai lukupuuksi. Lisää ideoita Lukemisen lukujärjestyksessä kohdassa ”Joka kuukausi”.

Tavoite: LUE MONIPUOLISESTI

ASKEL 2: Salaperäinen kirjailija

Toiminta: *Kuka kirjoja kirjoittaa? Tiedonhakutehtävässä tutustutaan pareittain lastenkirjailijoihin ja heidän kirjoihinsa.*

1. Valitkaa pareittain yksi kiinnostava (kotimainen) lastenkirjailija esimerkiksi luokan lukemista kirjoista tai hakemalla kirjailijaa Lukukeskuksen kirjailijapalvelusta.
2. Kootkaa tietoa kirjailijasta kirjailijan etsintäkuulutukseen (pdf). Hakekaa tietoa esimerkiksi Lukukeskuksen kirjailijavierailupalvelusta, kustantamoiden sivuilta ja Wikipediasta.
3. Kuvitelkaa: Millaisia kirjoja minä kirjoittaisin, jos olisin kirjailija? Voitte täyttää etsintäkuulutuslomakkeet myös itsestänne kirjailijana!
4. Lisäpohdintatehtävä: Onko kirjailija sama asia kuin tarinan kertoja? (OV: ei, kirjailija yleensä keksii henkilöhahmojen lisäksi myös tarinan kertojan, jonka äänellä hän kirjoittaa tarinan. Eli kun kirjailija kirjoittaa kirjaa, hän voi eläytyä kertomaan tarinaa jonkun toisen hahmossa.)

Tavoite: SUKELLA KIELEEN JA TARINAAN

Lisämateriaaleja: Monistepohja oman kirjan suunnitteluun (s. 12-13, Suomen Sanataideopetuksen seura, Lukuliike)

ASKEL 3: Oma kirjani

Toiminta: *Jokainen pääsee tekemään oman kirjan! Kuvitetaan ja kirjoitetaan tarina leluhahmon seikkailuista.*

1. Ottakaa tabletilla mahdollisimman erilaisia kuvia oppilaan haluamasta leluhahmosta koulun eri tiloissa, ulkona ja/tai sisällä. Hahmo voi olla esimerkiksi 1. luokalla tehty pehmolukukaveri (askel 1).
2. Kirjoittakaa oma tarina hahmon seikkailuista joko käsin tai koneella. Keksikää tarinalle myös nimi.
3. Kootkaa tekstit ja kuvat jokaisen omaksi kirjaksi, joko paperille tai digimuotoon*.
4. Pitäkää kirjojen esittelytilaisuus luokan kesken. Kuka kirjassa seikkailee ja mitä siinä tapahtuu? Vinkki: Jos haluaa antaa oman kirjan luettavaksi muille, ei kannata spoilata eli kertoa loppuratkaisua!

Tavoite: KERRO OMA TARINA

Lisämateriaaleja:

- *Vinkkejä digitaalisen kirjan tekemiseen s. 38–39 (Opetushallitus)
- Askartele suloinen minikirja (Pukstaavi)
- Ohjeet kirjatrailerin tekoon (Kopiraittila)

ASKEL 4: Riimit haltuun

Toiminta: Tehdään luokan yhteinen rap-biisi, jossa riimitellään esimerkiksi hauskoilla kirjojen nimillä.

1. Valitkaa aihe luokan yhteiselle räpille. Kysymysmuoto auttaa räp-tekstin suunnittelussa. Ideoita räpin aiheeksi:

- Luokan lempikirjat: Millainen on maailman paras kirja?
- Eläimet: Millainen on maailman siistein eläin?
- Meidän koulu: Minkälainen paikka meidän koulu on?

2. Jakautukaa ryhmiin, joissa joku pystyy kirjoittamaan ryhmän keksimän räpin paperille. Jokainen ryhmä tekee yhteiseen räppiin yhden säkeistön, eli keksii 4 tai 8 rimmaavaa säeparia. Yrittäkää vastata yhteisen räpin kysymykseen, kuten ”Millainen on maailman paras kirja?”. Sanoja kannattaa kokeilla räpätä ääneen.

Vinkki riimittelyn aloittamiseen: Etsikää hauskoja, mahdollisesti aiheeseen liittyviä kirjan nimiä tai lyhyitä katkelmia esimerkiksi runokirjoista. Jatkaa niitä omilla rimmaavilla säepareilla. Tässä esimerkissä on kaksi säeparia:

(Se kirja oli) Kaupunki kukat**ies** /

Kirjassa seikkailee outo **mies** /

Se löntystelee ihan missä **lie** /

rotkoissa, rapakoissa, mihin tie **vie**?

3. Kootkaa ryhmien säkeistöt yhteiseksi räpiksi. Voitte äänestää, mikä säkeistöistä valitaan kertosäkeeksi, joka toistuu muiden säkeistöjen välissä. Räpätäkää tai lukekaa ääneen kirjoittamanne teksti yhdessä.

Tavoite: LEIKKIEN KOHTI LUKUTAIDOA

Lisämateriaaleja:

- Elastinen räppää Lasten uutisissa: <https://www.youtube.com/watch?v=gdlaan5AQnw>
- Lapsille sopivia rap-biisejä esimerkiksi: Asa: Hidastaa tai Pikku G: Laula mun kanssa.

ASKEL 5: Meidän kirjapiiri

Toiminta: *Harjoitellaan kirjakeskustelua ja lukukokemuksen jakamista kokoontumalla pienryhmissä kirjapiiriin.*

Kirjapiirin tehtävöohjeissa on sovellettu Lukupiiri ykkösille -materiaalia (Helsingin yliopisto).

1. Jaa lapset ryhmiin, jotka alkavat lukea samaa kirjaa. Ryhmät lukevat kirjaa samaan tahtiin koulussa ja lukuläksynä. Tarvittaessa voit lukea ryhmälle kirjaa ääneen tai kuunnella äänikirjana.
2. Keskustelkaa ryhmissä yhteisestä kirjasta kolme kertaa kirjapiirissä: kirjan alun jälkeen, keskivaiheilla ja koko kirjan lukemisen jälkeen. Auta opettajana jakamaan kirjat kolmeen sopivaan osaan. Tulosta tästä ohjeet kirjapiirin kokoontumisiin (pdf).
3. Kertokaa kaikkien kirjapiirien jälkeen ryhmissä muille kirjan lukukokemuksesta ja esitelkää kirjaa muille.
4. Jatkoehdotus: Kuka tai mikä on suosikkiahmosi? Esittäkää suosikkiahmoanne ryhmässä ja suunnitelkaa pieni esitys, jonka halukkaat ryhmät esittävät muulle luokalle.

Tavoite: KERRO LUKUKOKEMUKSESTASI

ASKEL 6: Lukupiknik

Toiminta: *Lukukauden lopulla pidetään yhteinen lukupiknik, jossa jokainen saa lukea itse valittuja kirjoja eväiden kera.*

1. Anna oppilaiden valita itseään kiinnostavia kirjoja lukupiknikkiä varten. Ottakaa mukaan eväitä nyyttikestiperiaatteella.
2. Lukekaa yhdessä mukavassa paikassa joko sisällä tai ulkona koko iltapäivän ajan. Kirjoista juttelukin on sallittua! Voitte sopia yhdessä, että nyt luetaan hiljaa esimerkiksi puoli tuntia, sen jälkeen saa jutustella, ja sitten luetaan taas.

Vinkki: Oppilaat voivat piknikillä myös lukea pienemmille ääneen, jos yhteistyö päiväkodin kanssa on mahdollista. On hyvä huomioida, että ikäeroa ja siten eroa lukusujuvuudessa on tarpeeksi. Esimerkkitoteutus: Isommat oppilaat valitsevat pareittain kirjat ja esittelevät ne vuorotellen pienempien ryhmälle. Jokainen pieni saa valita, mitä kirjaa haluaa mennä kuuntelemaan ääneen luettuna.

Tavoite: KIINNOSTU KIRJASTA

Olet saapunut esi- ja alkuopetuksen Lukupolun loppuun. Pienten lukijoiden matka jatkuu tästä eteenpäin!

+ Ekstratehtävä: Kirjavinkin arvoitus

Toiminta: Tehdään omasta kirjavinkistä parille runoarvoitus ja etsitään luokkaan piilotetut kirjat ratkaisemalla runon koodi.

1. Jakautukaa pareiksi. Jokainen valitsee lukemansa kirjan, jota haluaa suositella parille.
2. Piilottakaa kirjat luokkaan salaa parilta. Fyysisten kirjojen sijaan voidaan piilottaa myös paperilappu, jossa lukee kirjan nimi, tekijä ja päähenkilön nimi.
3. Askarrelkaa omat koodinpurkajat ja valitkaa niihin omat koodiavaimet. Tulosta koodinpurkaja tästä (Hello Ruby*).
4. Laatikaa parille omasta kirjasta salaiset runoarvoitukset koodinpurkajan avulla.
 1. Tee ensin runo. Runon täytyy sisältää: 1) kirjan päähenkilön nimi ja 2) vihje kirjan sijainnista luokassa. Käyttäkää runon tekemiseen Yöstäjän runorobottia, joka tekee haikurunon sille syötetyistä sanoista (Yöstäjä).
 2. Muuta oma runo koodiksi koodinpurkajalla (käytä omaa koodiavainta!). Käytä koodin kirjoittamisessa apuna emojiä tai symbolien nimiä. Yhteiset nimet symboleille aputiedostossa (pdf).

Helpompi vaihtoehto: Kirjoita koodiksi kokonaisen runon sijasta vain päähenkilön nimi ja vihje kirjan sijainnista.

5. Antakaa oma runokoodi (ja koodiavain!) parille. Ratkaikaa parin tekemä runoarvoitus ja etsikää luokasta oikea kirjavinkki! Pari voi antaa lisävihtejä tarvittaessa.

*Linda Liukkaan Hello Ruby –kirjasarjaan perustuva koodinpurkaja-moniste sivustolta: <https://www.helloruby.com/fi> (luettu 24.6.2024)

Esi- ja alkuopetuksen Lukupolku. Lisää materiaaleja: luelapselle.fi/lukupolku